

Evlilikte Suçu Affetme ve Yüklemenin Evlilik Doyumu Üzerindeki Yordayıcı Etkisi¹

Investigating The Predictive Effect Of Offence-Specific Forgiveness And Assessing Attributions In Marriage On Marital Satisfaction

Mehmet Engin DENİZ, Yıldız Teknik Üniversitesi, edeniz@yildiz.edu.tr ORCID:0000-0002-7930-3121
Gülğün UZUN, M.E.B., gulgun_gcn@hotmail.com ORCID:0000-0003-2421-7725
Hacer YILDIRIM KURTULUŞ, M.E.B., haceryildirim91@gmail.com ORCID:0000-0002-0880-1318

Öz. Bu araştırmanın amacı, evli bireylerin evlilik doyumları ile evlilikte suçu affetme ve ilişkilerde yükleme düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek ve evlilikte suçu affetme ve yüklemenin evlilik doyumları üzerinde yordayıcı etkisi olup olmadığını incelemektir. Araştırma örneklemini İstanbul ilinde yaşayan 190 kişiden oluşturmaktadır. Araştırmada; “Evlilik Doyum Ölçeği”, Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği” ve “İlişkilerde Yükleme Ölçeği” kullanılmıştır. Yapılan araştırma bulgularına göre, evlilik doyumuna ve evlilikte suçu affetmenin dargınlık-kaçınma alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır ve suçu affetmenin dargınlık- kaçınma alt boyutu evlilik doyumuna yordamaktadır. Elde edilen bir başka sonuç ise evlilik doyumuna ve ilişkilerde yüklemenin arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır. İlişkilerde yükleme, evlilik doyumunu anlamlı düzeyde yordamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Evlilik Doyumu, ilişkilerde yükleme, suçu affetme, evlilik

Abstract. The aim of this study is to examine the relationship between marital satisfaction and offence-specific forgiveness and assessing attributions in marriage and to investigate the predictive effect of offence-specific forgiveness and assessing attributions in marriage on marital satisfaction. The sample of this research consists of 160 married women and 30 married men living in İstanbul. The data of the study were collected with the help of 3 scale. These are The Marital Offence-Specific Forgiveness Scale, Marital Satisfaction Scale , Assessing Attributions in Marriage Scale. According to research findings, there is a significant negative correlation between marital satisfaction and the Marital offence-specific forgiveness in marriage (distinct correlated dimensions Resentment-Avoidance) and also Resentment-Avoidance of the Marital offence-specific forgiveness in marriage predicts marriage satisfaction. Another result is that there is a negative relationship between marital satisfaction and assessing attributions in marriage. Assessing attributions in marriage is a significant predictor of marriage satisfaction.

Keywords: Marital satisfaction, assessing attributions in marriage, offence-specific forgiveness in marriage

¹ Bu çalışma, 08.05.2018 tarihinde 'GLOBETS 2018 Kongresinde' sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

SUMMARY

Introduction

Marriage is one of the aims that almost every individual wants to achieve, with a social structure that brings happiness and peace, raises life satisfaction, and sometimes has some difficulties (Hayward and Zhang, 2006; Atçeken, 2014). According to Sokolski and Hendrick (1999), marriage satisfaction is based on the equality of spouses, the sharing of feelings and thoughts, the sexual fulfillment and the psychological satisfaction with love and respect (Akt: Özcan, 2014). According to Güven and Sevim (2007), one of the factors affecting the satisfaction of the spouses is attributions in Marriage.

Attributions in marriage refers to the effort people make to understand the causes of their own and others' behaviors (Baron and Byren, 2000, Berk, 2009). Attributions in marriage increase the ability to understand our behaviors and to predict their behavior (Arik, 1996).

In today's changing and challenging social conditions, young people have positive meanings in marriage (Ceylan, 1994, Bacanlı, 2001, Durak, 2004). However, young people can not find answers to their expectations and may experience disappointment. According to Güven and Sevim (2003), marriage can be both a source of peace and a source of problems for spouses. According to Taysi (2007), as a flirting relationship or sincerity in relation to marriage increases, the level of fragility may also increase. At the end of such negative situations, forgiveness takes place mostly (Akt: Alpay, 2009). Fenell (1993) treats forgiveness as "a concept that helps to cope with frustrations among individuals and has positive results for a short time or longer. Moreover, in long-term marriages, the spousal behavior of their spouses is a great contribution to marital satisfaction. "

When the related literature is examined, there are separate studies about the variables studied in the study. However, the studies in which the variables coexist are very limited. Therefore, this study is thought to contribute to the literature on marriage and to readers interested in this subject. The purpose of this study is to examine the forerunner of marriage and the predictive effect of the burden on marital satisfaction.

Method

The sample group of the study was selected and stratified and clustering sampling methods were used together. The relational survey method was administered in this study. Relational screening model aims to determine the existence of the exchange agreement between two or more variables (Karasar,2003). The sample of this research consists of 160 married women and 30 married men living in İstanbul. The data of the study were collected with the help of 3 scale. These are The Marital Offence-Specific Forgiveness Scale, Marital Satisfaction Scale , Assessing Attributions in Marriage Scale. These are The Marital Offence-Specific Forgiveness Scale, Marital Satisfaction Scale, Assessing Attributions in Marriage Scale. The Marriage Satisfaction Scale was developed by Çelik (2006) and the reliability and validity study of the scale was conducted by Çelik (2006). Assessing Attributions in Marriage Scale. was developed by Fincham and Bradbury (1992) and adapted to Turkish by Tutarel-Kışlak (1999). The Marital Offence-Specific Forgiveness Scale was adapted to Turkish by Akın, Çolak and Eroğlu (2012). Paleari, F. G., Regalia, C., and Fincham, F. D. (2009).

Results

The aim of this study is to examine the relationship between marital satisfaction and offence-specific forgiveness and assessing attributions in marriage and to investigate the predictive effect of offence-specific forgiveness and assessing attributions in marriage on marital satisfaction.

According to research findings, there is a significant negative correlation between marital satisfaction and the Marital offence-specific forgiveness in marriage (distinct correlated dimensions Resentment-Avoidance) and also Resentment-Avoidance of the Marital offence-specific forgiveness in marriage predicts marriage satisfaction. Another result is that there is a negative relationship between marital satisfaction and assessing attributions in marriage. Assessing attributions in marriage is a significant predictor of marriage satisfaction.

Discussion and Conclusion

According to research findings, there is a significant negative correlation between marital satisfaction and the Marital offence-specific forgiveness in marriage (distinct correlated dimensions Resentment-Avoidance) and also Resentment-Avoidance of the Marital offence-specific forgiveness in marriage predicts marriage satisfaction. When this finding is examined, it is seen that similar results are obtained with previous studies. It has been emphasized that studies on marriage adjustment-quality and forgiveness show that there is a positive relationship but that this relationship is not very clear and that a possible bi-directional effect may be mentioned. (Fincham, 2000, Fincham et al., 2002, McCullough, 2000, Palaria, Regalia and Fincham, 2005, Ripley and Worthington, 2002, Thompson et al., 2005, Fincham et al., 2006). Fincham and Beach (2007) found a bi-directional effect between marital adjustment and forgiveness for married women. It is also found that married males have a relationship between marital adjustment and forgiveness. When the related literature is examined, it is seen that there are different findings. McCullough and Ark. (1998) argues that this relationship between marital adjustment and forgiveness is not clear.

Another result is that there is a negative relationship between marital satisfaction and assessing attributions in marriage. Assessing attributions in marriage is a significant predictor of marriage satisfaction. This result is consistent with the study by Berk (2009). In the Berk (2009) study, there was a significant negative difference between marital satisfaction and assessing attributions in marriage (responsibility and causality)of married teachers' behaviors. Fincham and Bradbury (1992) found that there is a negative relationship between marital satisfaction and the two dimensions of the attribution. According to findings obtained by the study conducted by Güney (2007), there is a significant relationship between marital satisfaction and assessing attributions in marriage (causality). However, there are also studies that show that marital satisfaction is higher in relation to the attributions of responsibility than in relation to causality attributions (Fincham and Bradbury, 1988, Tutarel-Kışlak, 1997, Akfırat, 1995; Curun, 2006, Günay, 2007, Taysi, 2007, 2010).

GİRİŞ

Evlilik, kadın ve erkeğin, içinde buldukları toplum tarafından onaylanmış birlikteliğini ifade eder. Yer yer farklılık gösterse bile, evlilik genelde, tarafların özgür iradesi ve isteği doğrultusunda birlikte yaşama isteğini gösterir. Evlilik, birçok araştırmacı tarafından ele alınan, insanların yaşamında önemli bir yere sahip olan bir kavramdır (Greef, 2000). Evlilik, mutluluk ve huzur getiren, yaşam doyumunu yükselten, kimi zaman ise birtakım zorluklar barındıran sosyal bir yapı olmakla birlikte neredeyse her bireyin elde etmek istediği yaşam amaçlarından birisidir (Hayward ve Zhang, 2006; Atçeken, 2014). Çelik'e (2006) göre evlilik, bireylerin çevreye uyum sağlamasını kolaylaştırmaktadır. Benzer şekilde, Çağ ve Yıldırım (2013) da evliliğin kaliteli bir yaşam ve maddi ve manevi kolaylıklar sağladığını belirtmektedir. Bütün bu bilgiler ışığında bireyler daha mutlu bir yaşama, sağlıklı bir evlilikle daha kolay ulaşabildiği söylenebilir. Evliliğin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesine yönelik araştırmaların literatürde daha çok evlilikte mutluluk, evlilik doyumunu vb. kavramlar adı altında incelendiği görülmektedir.

Sokolski ve Hendrick' ye (1999) göre evlilik doyumunu, eşler arasında eşitliğin olduğu, duygu ve düşüncelerin paylaşılabilirliği, cinsel doyumun olduğu ve içinde sevgi ve saygı barındıran psikolojik doyum sağlamadır (Akt: Özcan, 2014). Yükleme, insanların hem kendi hem de başkalarının davranışlarının nedenlerini anlamak için harcadıkları çaba anlamına gelmektedir (Baron ve Byren, 2000; Berk, 2009). Yükleme teorisine göre, davranışların altındaki nedenleri anlama ve davranışları bu çıkarımlara dayandırma bireylerin doğal bir tepkisidir. Yapılan yüklemeler, karşımızdakilerin davranışlarını anlama ve onların davranışlarını öngörme becerisini artırmaktadır (Arık, 1996). Evlilik ilişkileri kuramcıları, eşlerin yaptıkları yüklemelere göre uyumlu ve uyumsuz çift davranışlarının ortaya çıktığını belirtmektedir (Thompson ve Synder, 1986; Akt: Kışlak, 1997; Berk, 2009). Bradbury ve Fincham'a (1990) göre eşleriyle uyumsuz olanlar, uyumlu olanlara göre, eşlerinin yanlış ve olumsuz sonuçlar oluşturacak davranışlarını daha çok suçlamakta ve bencillik olarak algılamaktadır.

Yükleme kuramına göre, eşler evliliklerinde ortaya çıkan sorunları ele alırken, nedensellik ve sorumluluk olmak üzere iki farklı yükleme örüntüsünü kullanmaktadırlar: Nedensellik yüklemesi, "bir olay veya davranış neyin ortaya çıkardığıyla; sorumluluk yüklemesi ise bu durumdan kimin sorumlu olduğuyla ilişkilidir." (Bradbury ve Fincham, 1990; Akt: Özer ve Cihan Güngör, 2012).

Günümüzün değişen ve zorlaşan toplumsal koşullarında, gençler evliliğe olumlu anlamlar yüklemektedirler (Bacanlı, 2001; Ceylan, 1994; Durak, 2004). Ancak, gençler beklentilerin karşılığını bulamayıp hayal kırıklığı da yaşayabilmektedir. Güven ve Sevim' e (2003) göre, evlilik eşler için hem huzur hem de problem kaynağı olabilmektedir. Taysi' ye (2007) göre bir flört ilişkisi ya da evlilik ilişkisinde samimiyet arttıkça, kırılabilirlik düzeyinde de artma meydana gelebilmektedir. Bu tür olumsuz durumların sonunda ise çoğu zaman affetme olayı meydana gelmektedir (Akt:Alpay, 2009).

Beach ve Fincham'a (2002) göre affetmenin "evlilikte kadın-erkek arasında yaşanabilecek psikolojik şiddeti ve de karı-koca arasındaki iletişim şeklinin anlaşılmasını sağlayan bir kavram olduğunu" belirtmektedir (Akt: Toprak,2013). Fenell (1993), affetmeyi, "bireyler arasında kırılganlıklarla başa çıkmayı sağlayan ve kısa süreli ya da uzun süreli olumlu sonuçları olan bir kavram olarak ele almakla birlikte, uzun süreli evliliklerde, eşlerin bağışlama ve bağışlanmayı isteme davranışlarının evlilik doyumlarını ve evliliklerinin uzun ömürlü olmasında büyük bir katkısının olduğunu" belirtmektedir. Beach ve Fincham'a (2002) affetmeyle birlikte olumsuz duygu ve suçluluk durumunun ortadan kalkabileceğini belirtmektedir. Toprak (2013), affetme gerçekleşmezse, çatışma çözme becerilerinin uygulanmaması nedeniyle çatışmanın tekrarlanabileceği ifade etmektedir.

Evlilikle ilgili çalışmalar incelendiğinde, yurt içinde ve yurt dışında evlilik doyumunu ve yüklemelere yönelik çalışmaların ele alındığı görülmektedir (Akt: Güven ve Sevim,2007). Bradbury ve Fincham'a göre (1992) yüklemenin iki boyutu ile evlilik doyumunu arasında negatif yönde bir ilişki bulunduğunu; Tutarel-Kışlak (1997) sorumluluk yüklemesinin nedenselliğe göre evlilikte uyumsuzluğa daha fazla yol açtığını belirtmektedir. Bradbury ve Karney (1997) yükleme örüntülerinin evliliğin başlangıcında edinildiğini; Beach, Brody, Davey ve Fincham

(2001) nedensel yüklemelerin sorumluluk yüklemelerini ortaya çıkardığını ve sorumluluk yüklemelerinin de evlilikte uyumsuzluğa yol açtığını ifade etmektedirler. Ayrıca yapılan çalışmalar, yükleme örüntüleri ile evlilik uyumu arasındaki ilişkilerin cinsiyete bağlı olarak değiştiğini göstermektedir. Bu çalışmalarda eşlerini suçlayan kadınların evlilik doyumlarının azaldığı (Beach, Bradbury, Nelson ve Fincham, 1996; Baucom, Beach ve Fincham, 1987; Madden ve Janoff-Bulman, 1981) ve uyumsuz çiftlerin olumsuz davranışlarını daha fazla amaçlı buldukları ortaya çıkmıştır (Akfırat - Önalın, 1995; Bradbury ve Fincham, 1990; Fincham ve O'Leary, 1983; Kyle ve Falbo, 1985; Tezer, 1994). Bununla birlikte, söz konusu ilişkilerin, bir araştırmadan diğerine farklılaştığı gözlenmektedir. Tezer (1986) çatışmaların nedenini kadınların eşlerine, erkeklerin ise kendilerine yüklediklerini dolayısıyla kadınların evlilik doyumlarının daha düşük olduğunu bulgularken; Curun (2006) kadınların daha fazla nedensellik yüklemesi yaptıklarını belirtmektedir. Tutarel-Kışlak (1995) ise evlilikteki uyumun kadınlarda daha az sorumluluk yüklemesine neden olurken, erkeklerin yüklemelerinde bir değişme yaratmadığını ifade etmektedir. Bu çalışmaların sonucunda da görüldüğü gibi, bireylerin yükleme tarzları ile evlilik doyumları arasında ilişkiler kurulmakta ancak ilişkilerin yönü çalışmalar arasında farklılık göstermektedir.

Literatür incelendiğinde evli çiftlerde affetme konusunun incelendiği çalışmalara rastlanılmıştır. Taysi' nin (2010) yaptığı çalışmada affetme yönünden evli kadın ve erkeklerin farklılık göstermedikleri görülmüştür. Ancak evli kadınlar eşlerine göre fazla incindiklerini belirtmektedirler. Shackelford, Buss ve Bennet (2002) ise affetmede eşler arasında fark olduğunu ifade etmekte ve bu farkın ihlalin çeşidinden kaynaklandığını vurgulamaktadır. Cinsel anlamda aldatma kadın için daha kolay başa çıkılabilen bir kavramken erkekler için aynı anlamı taşımamaktadır. McCullough ve arkadaşları (1998) affetme kavramını evlilik uyumu bağlamında ele almaktadırlar. Araştırmaya göre, ilişkiye katkısı olan bireylerin o ilişkiyi daha fazla korumak istedikleri gözlenmekte, uyumlu ilişkilerde çiftlerin ilişkileri için acı çekmeye daha fazla katlanabildikleri bulgusu ortaya çıkmaktadır. Alpay'ın (2009) yaptığı çalışma ele alındığında, evli bireylerde genel olarak affetmeyi; empatinin, incinme derecesinin ve son olarak da benlik saygısının yordadığı gözlemlenmektedir. İlgili alanyazın incelendiğinde çalışmada ele alınan değişkenlerle ilgili ayrı ayrı yapılmış çalışmalara rastlanmakla birlikte değişkenlerin bir arada bulunduğu çalışmalar oldukça sınırlıdır. Dolayısıyla bu çalışma evlilikle ilgili literatüre ve bu konuyla ilgilenen okuyuculara katkı yapacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı evlilikte suçu affetme ve yüklemenin evlilik doyumunu üzerindeki yordayıcı etkisini incelemektir.

YÖNTEM

Bu çalışmada genel tarama araştırmalarına giren ilişkişel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkişel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığı ve derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2009).

2.Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini, Küçükçekmece ve Başakşehir' de yaşayan evli bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 160 evli kadın (84.21), 30 evli erkek(15.79) oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubuna basit rastgele örneklem yöntemi dikkate alınarak ulaşılmıştır.

3.Veri Toplama Araçları

3.1.Evlilik Doyum Ölçeği

Çelik (2006) tarafından geliştirilen Evlilik Doyumu Ölçeği (EDÖ) nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yine Çelik (2006) tarafından yapılmıştır. Ölçek 5'i olumlu, 8'i olumsuz toplam 13 maddeden oluşmaktadır. Örneklem grubundaki evli bireylerden bu maddelerde belirtilen (1) bana hiç uygun değil ile (5) bana tamamen uygun arasında değişen Likert tipi bir derecelendirmeyi kullanarak yanıtlamaları istenmiştir. Ölçekten alınacak en yüksek puan 65, en

düşük puan ise 13'tür. Yüksek puan evli kişilerin EDÖ düzeyinin yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçekteki olumsuz anlam içeren 8 madde ters çevrilerek puanlanmaktadır. Ölçekten yüksek puan almak EDÖ düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin ölçüt bağımlı geçerlilik çalışmasında EDÖ alt ölçek puanları ile Beck depresyon ölçeği ve evlilik uyum ölçeği arasındaki ilişki incelenmiştir. EDÖ ile Beck depresyon arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. EDÖ alt ölçeklerinin madde toplam korelasyonlarının, iç tutarlılık katsayılarının yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Aile alt ölçeği madde toplam puan korelasyonları .59 ile .71; Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .83; Cinsellik alt ölçeği madde toplam puan korelasyonları .49-.73, Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .81; Benlik alt ölçeği madde toplam puan korelasyonları .49 ile .67; Cronbach alfa değeri .70'in üzerindedir. Alt ölçeklerdeki madde toplam puan korelasyonlarının .30'un üzerinde olması alt ölçeklerdeki maddelerin ölçülen özelliklerle ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Zeytinoğlu, 2013).

3.2. Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği

Ölçek, Akın, Çolak ve Eroğlu (2012) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Paleari, F. G., Regalia, C., ve Fincham, F. D. (2009) tarafından geliştirilmiştir.

3.3. İlişkilerde Yükleme Ölçeği

Fincham ve Bradbury'nin (1992) geliştirdiği ölçek, Tutarel-Kışlak (1999b) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. İYÖ ile ölçülmesi amaçlanan yükleme biçimleri, dört olumsuz hipotetik eş davranışı ile değerlendirilmekte ve her bir davranış altı farklı ifadeyi içermektedir. İfadelerin üçü nedensellik yükleme boyutuyla, diğer üçü ise sorumluluk boyutuyla ilgilidir. Değerlendirme aşamasında, hem nedensellik hem de sorumluluk alt boyutlarına ilişkin toplam puanlar elde edilmektedir. Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Tutarel Kışlak (1999b) tarafından yapılmıştır. Her bir yükleme boyutundan elde edilen iç tutarlılık katsayıları .71 ile .91; test-tekrar test güvenirlik değerleri ise .56 ile .82 arasında değişmektedir. Benzer ölçekler geçerliği kapsamında (Janda, 1998) kadın ve erkekler için belirlenen her bir yükleme boyutu ile evlilik uyum puanları arasındaki korelasyon katsayıları negatif yönde olup, anlamlı bulunmuştur. Bu çalışmada İYÖ'nin güvenirlik (Cronbach alfa) katsayıları nedensellik alt boyutu için .84; sorumluluk alt boyutu için .92 olarak hesaplanmıştır (Özer ve Cihan Güngör,2012).

BULGULAR

Tablo 1. Evlilik Doyumu Ölçeği, Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği ve İlişkilerde Yükleme Ölçeğinin Betimsel Değerleri

Değişkenler	Ort.	Ss
Evlilik Doyumu	51.03	9.27
Bağışlama	14.72	4.37
Dargınlık-Kaçınma	18.57	6.67
İlişkilerde Yükleme	68.21	23.63

Tablo 1.'de görüldüğü üzere araştırmaya katılan bireylerin Evlilik Doyumu Ölçeği'nden aldıkları puanların $\bar{x} = 51.03$, $SS = 9.27$; Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği "Bağışlama" alt boyutundan aldıkları puanların $\bar{x} = 14.72$, $SS = 4.37$; Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği "Dargınlık-Kaçınma" alt boyutundan aldıkları puanların $\bar{x} = 18.57$, $SS = 6.67$; İlişkilerde Yükleme Ölçeği'nden aldıkları puanların $\bar{x} = 68.21$, $SS = 23.63$ olduğu görülmektedir.

Evlilik Doyumu ile Evlilikte Suçu Affetme ve İlişkilerde Yükleme Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Analizi Sonuçları

Bu bölümde Evlilik Doyumu Ölçeği puanlarının Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği ve İlişkilerde Yükleme Ölçeği toplam puanları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla yapılan Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu analiz sonuçları yer almaktadır. Anlamlı olan analiz sonuçlarının ölçeklere ilişkin varyanslarının ne kadarını açıkladığını belirlemek üzere basit regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 2. Evlilik Doyumu ile Evlilikte Suçu Affetme Ölçeğinin Dargınlık-Kaçınma Alt Boyutu Puanları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	N	R	P
Evlilik Doyumu Evlilikte Suçu Affetme	190	-.543	.000

Tablo 2.de görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan bireylerin Evlilik Doyumu Ölçeği'nden aldıkları puanlar ile Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği Dargınlık-Kaçınma alt boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($r=-.543$; $p<.001$). Buna göre evlilikte suç affetme durumunda dargınlık ve kaçınma yaşandıkça evlilik doyumunun düştüğü görülmektedir.

Tablo 3. Evlilik Doyumu ile Evlilikte Suçu Affetme Ölçeğinin Bağışlama Alt Boyutu Puanları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	N	R	P
Evlilik Doyumu Bağışlama	190	-.019	.793

Tablo 3.te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan bireylerin Evlilik Doyumu Ölçeği'nden aldıkları puanlar ile Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği Bağışlama alt boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($r=-.019$; $p>.05$). Sonuç olarak eşlerin suç affetme durumunda eşlerini bağışlaması evlilik doyumunu etkilememektedir.

Tablo 4. Evlilik Doyumu ile İlişkilerde Yükleme Puanları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	N	R	P
Evlilik Doyumu İlişkilerde Yükleme	190	-.572	.000

Tablo 4.'te görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan bireylerin Evlilik Doyumu Ölçeği'nden aldıkları puanlar ile İlişkilerde Yükleme Ölçeği Dargınlık-Kaçınma alt boyutundan aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson analizi sonucunda değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($r=-.572$; $p<.001$). Buna göre ilişkilerde yükleme arttıkça evlilik doyumunun düştüğü görülmektedir.

Evlilik Doyumu ile Evlilikte Suçu Affetme ve İlişkilerde Yükleme Arasındaki İlişkiye Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları

Bu araştırmada, evlilik doyumu ile evlilikte suç affetme ve ilişkide yükleme arasındaki ilişkiler çoklu regresyon analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre, evlilikte suç

affetmenin dargınlık-kaçınma alt boyutu ve ilişkilerde yükleme evlilik doyumunu anlamlı bir şekilde açıklamaktadır ($R = 0.62$; $R^2 = 0.38$; $F = 37.87$, $p < 0.01$). Analiz sonuçları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 5. Evlilikte Suçu Affetme ve İlişkilerde Yüklemenin Evlilik Doyumu Üzerindeki Yordayıcı Etkisi

Değişkenler	B	Std. Error	Beta	t	p
Sabit	66.776	2.358		28.314	.000
Dargınlık-Kaçınma	-.408	.108	-.294	-3.784	.000
Bağışlama	.148	.124	.070	1.196	.233
İlişkilerde Yükleme	-.152	.031	-.386	-4.957	.000

Tablo 5.’te görüldüğü üzere evlilik doyumunu evlilikte suçu affetme ve ilişkilerde yüklemenin açıklamasına ilişkin değerler yer almaktadır. Bu sonuçlara göre, evlilik doyumu ile ilişkisi en yüksek çıkan evli bireylerin sahip olduğu ilişkilerde yüklemidir ($\beta = -0.386$; $t = -4.96$; $p < 0.01$). İlişkilerde yükleme arttıkça evli bireylerin evlilik doyumu azalmaktadır. Evlilik doyumu ilişkili olan bir diğer değişken evlilikte suçu affetmenin alt boyutu olan dargınlık-kaçınmadır ($\beta = -0.41$; $t = -3.79$; $p < 0.01$). Bu sonuca göre evli bireylerin karşılaştıkları bir problem durumunda dargınlık yaşama ve problemden kaçınma durumları arttıkça evlilik doyumları azalmaktadır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmanın amacı, evli bireylerin evlilik doyumları ile evlilikte suçu affetme ve ilişkilerde yükleme düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek ve evlilikte suçu affetme ve yüklemenin evlilik doyumları üzerinde yordayıcı etkisi olup olmadığını incelemektir.

Yapılan araştırma bulgularına göre, evlilik doyumu ve evlilikte suçu affetmenin dargınlık-kaçınma alt boyutu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır ve suçu affetmenin dargınlık-kaçınma alt boyutu evlilik doyumu yordamaktadır. Bu bulguya bakıldığında, önceki çalışmalarla birebir olmasa da benzer sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Evlilik uyumu- kalitesi ve bağışlama ile ilgili yapılan çalışmalarda, olumlu bir ilişkinin olduğunu fakat bu ilişki yönünün çok açık olmadığı belirtilirken, olası çift yönlü bir etkinin söz konusu olabileceği vurgulanmıştır. (Fincham, 2000; Fincham ve ark., 2002; McCullough, 2000; Palaria, Regalia ve Fincham, 2005; Ripley ve Worthington, 2002; Thompson ve ark., 2005; Fincham ve ark., 2006). Fincham ve Beach (2007), evli kadınlar için evlilik uyumu ve bağışlama arasında çift yönlü bir etki bulunurken, evli erkeklerde evlilik uyumundan bağışlamaya doğru tek yönlü bir ilişki saptandığını bulgulamıştır. İlgili literatür incelendiğinde, farklı bulguların olduğu görülmektedir. McCullough ve Ark. (1998) evlilik uyumu ve bağışlama arasındaki yönü belirgin olmayan bu ilişkinin olduğunu belirtmektedir

Elde edilen bir başka sonuç ise evlilik doyumu ve ilişkilerde yüklemenin arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır. İlişkilerde yükleme, evlilik doyumunu anlamlı düzeyde yordamaktadır. Elde edilen bu sonuç, Berk (2009) tarafından yapılan çalışma ile tutarlılık göstermektedir. Berk (2009) çalışmasında, evli öğretmenlerin eşlerinin davranışlarına yaptıkları sorumluluk ve nedensellik yüklemeleri ve evlilik doyumu arasında negatif yönde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Fincham ve Bradbury (1992) yüklemenin iki boyutu ile evlilik doyumu arasında negatif yönde bir ilişki bulunduğunu; Güney (2007) tarafından yapılan çalışmadan elde edilen bulgulara göre, evlilik doyumu ve nedensellik yüklemeleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Bununla birlikte, evlilik doyumu ile yüklemeler arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar incelendiğinde, evlilik doyumunun sorumluluk yüklemeleri ile ilişkisinin nedensellik yüklemeleriyle ilişkisine göre daha yüksek olduğunu ortaya koyan araştırmalar da mevcut olduğu görülmektedir (Fincham ve Bradbury, 1988; Tutarel-Kışlak, 1997; Akfırat, 1995; Curun, 2006; Güney, 2007; Taysi, 2007, 2010).

Bu çalışma ayrıca bazı sınırlılıkları da içermektedir. Araştırmada, kadın ve erkek evli bireylerle çalışılmasına rağmen erkek katılımcı bulmak oldukça zor olmuştur. Bununla birlikte katılımcıların sayısı veri kaybı nedeniyle azalmıştır. Daha çok sayıda evli bireylerle çalışmak ortaya çıkan sonucu farklılaştırabilir. Dolayısıyla bundan sonra yapılacak çalışmalarda eşit sayıda ve daha büyük örnekleme yapılmasına dikkat edilebilir. Ayrıca çiftlerin çoğunluğu üniversite ve üstü mezundur. Bu durum, İstanbul'daki evli bireyler hakkında genel geçer bilgiye ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Daha sonra yapılacak araştırmalarda her eğitim düzeyinden bireylerin seçilmesi önemlidir. Bu araştırmanın bir sınırlılığı da eşlerin araştırmaya çift olarak alınmamış olmasıdır. Bu nedenle de eşlerin değişkenler açısından benzer özellikler gösterip göstermediklerini karşılaştırma yapma olanağı olmamıştır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda çiftler araştırmaya birlikte dâhil edilebilirler.

KAYNAKÇA

- Akfırat-Önalın, F. (1995). Çalışan ve çalışmayan kadınlarla eşlerinin nedensellik ve sorumluluk yüklemeleri ve evlilik doyumu. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.*
- Akfırat, F. (1995), "Çalışan ve Çalışmayan Kadınlarla Eşlerinin Nedensellik ve Sorumluluk Yüklemeleri ve Evlilik Doyumları", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.*
- Arık İ. A. (1996) Motivasyon ve Heyecana Giriş. Çantay Yayınevi, İstanbul.
- Arif, Ö. & Cihan-Güngör, H. (2012). Yükleme tarzları, bağlanma stilleri ve kişilik özelliklerine göre evlilik uyumu. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(2).*
- Bacanlı, H. (2001), "Eş Tercihleri", *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi (2), 15. 7-16*
- Berk, M. (2009). Evli öğretmenlerin yükleme tarzları ve evlilik doyum algılarının bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.*
- Curun, F. (2006), "Yüklemeler, İletişim Çatışmaları, Cinsiyet ve Cinsiyet Rolü Yönelimi ile Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki", *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.*
- Çağ, P. (2011). Evli bireylerde eş desteği ve evlilik doyumu. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4(39), 13-23.*
- Çelik, M. (2006), "Evlilik Doyum Ölçeği Geliştirme Çalışması", *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*
- Davey, A., Fincham, F. D., Beach, S. R., & Brody, G. H. (2001). Attributions in marriage: Examining the entailment model in dyadic context. *Journal of Family Psychology, 15(4), 721.*
- Durak, N. (2004), "15-25 Yaş Arasındaki Gençlerin Evlilik Kavramlarına Yükledikleri Anlamların İncelenmesi", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.*
- Fincham, F. D. ve Beach, S.R. (2002). Forgiveness in marriage: Implications for psychological aggression and constructive communication. *Personal Relationships, 9, 239-251.*
- Fincham, F.D., Jackson, H., & Beach, S.R.H. (2005). Transgression severity and forgiveness: Different moderators for objective and subjective severity. *Journal of Social and Clinical Psychology, 24, 860-875.*
- Grandon, J. R., Myers, J. E. & Hattie, J. A. (2004). The relationship between marital characteristics, marital interaction processes and marital satisfaction. *Journal of Counseling and Development, 82 (1), 58-68.*
- Greef, A.P. (2000). Characteristics of families that function well. *Journal of Family, 21, 948-962.*
- Güven, N. ve Sevim, S. A. (2007). İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve algılanan problem çözme becerilerinin evlilik doyumunu yordama gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3 (28), 49-61.*
- Hayward, M. & Zhang, Z. (2006). Gender, the marital life course, and cardiovascular disease in late midlife. *Journal of Marriage and Family, 68(3), 639-657.*
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (1997). Neuroticism, marital interaction, and the trajectory of marital satisfaction. *Journal of personality and social psychology, 72(5), 1075.*

- Kyle, S. O., & Falbo, T. (1985). Relationships between marital stress and attributional preferences for own and spouse behavior. *Journal of Social and Clinical Psychology, 3*(3), 339-351.
- Madden, M. E., & Janoff-Bulman, R. (1981). Blame, control, and marital satisfaction: Wives' attributions for conflict in marriage. *Journal of Marriage and the Family, 663-674*.
- McCullough, M. E., Rachal, K. C., Sandage, S. J., Worthington, E. L., Brown, S. W. ve Hight, T. L. (1998). Interpersonal forgiving in close relationships: II. Theoretical elaboration and measurement. *Journal of Personality and Social Psychology, 75*, 1586-1603.
- McCullough, M. E, Pargament, K. I. ve Thoresen, C. E. (2000). The psychology of forgiveness. M. E. McCullough, K. I. Pargament ve C. E. Thoresen, (Ed.), *Forgiveness: Theory, research and practice içinde (1-14)*. NY: The Guilford Pres.
- Özer, A. & Cihan-Güngör, H. (2012). Yükleme tarzları, bağlanma stilleri ve kişilik özelliklerine göre evlilik uyumu. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8*(2).
- Paleari, F. G., Regalia, C. ve Fincham, F. D.(2005). Marital quality, forgiveness, empathy and rumination: A longitudinal analysis. *Personality and Social Psychology, 31*, 368-378
- Thompson, L. Y., Snyder, C. R., Hoffman, L., Micheal, S. T., Rasmussen, H. N., Billings, L. S. ve ark. (2005). Dispositional forgiveness of self, others, and situations. *Journal of Personality, 73*, 313-359.
- Ripley, J. S., & Worthington, E. L. (2002). Hope-focused and forgiveness-based group interventions to promote marital enrichment. *Journal of Counseling & Development, 80*(4), 452-463.
- Shackelford, T. K., Buss, D. M., & Bennett, K. (2002). Forgiveness or breakup: Sex differences in responses to a partner's infidelity. *Cognition & Emotion, 16*(2), 299-307.
- Sokolski, D.M.; Hendrick,S.S. (1999). Marital satisfaction. *American Journal of Family Therapy. C.26*, SS.39-49.
- Taysi, E. (2007). Suça ilişkin kişilerarası motivasyonlar ölçeğinin Türk kültürüne uyarlama çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları, 10*, 63-74.
- Taysi, E. (2010). Evlilikte Bağışlama: Evlilik Uyumu ve Yüklemelerin Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi, 25*(65), 40.
- Tezer, E. (1994), "Evli Eşler Arasındaki Çatışmalar ile Çeşitli Demografik Değişkenlerin Evlilik Doyumuna Etkisi: Kadının Bir İşte Çalıştığı ve Çalışmadığı Eşler Üzerine Bir Çalışma", *3P Psikiyatri, Psikoloji, Psikofarmakoloji Dergisi, 2*(3), 209-217.
- Thompson, L. Y., Snyder, C. R., Hoffman, L., Micheal, S. T., Rasmussen, H. N., Billings, L. S. ve ark. (2005). Dispositional forgiveness of self, others, and situations. *Journal of Personality, 73*, 313-359.
- Tutarel-Kışlak, Ş. (1997). Evlilik uyumu ve nedensellik ve sorumluluk yüklemeleri arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi, 12* (40), 55-64.
- Tutarel-Kışlak, Ş. (2003). İlişkilerde mutluluk ölçeği: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Kriz Dergisi 10* (1), 37-43.
- Tutarel-Kışlak, Ş., & Çavuşoğlu, Ş. (2006). Evlilik uyumu, bağlanma stilleri yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. *Aile ve Toplum Dergisi, 8*(3), 61-68.
- Yalçın-Koçkan, S. (2015). Evli çiftlerde otomatik düşüncelerin ve bilişsel çarpıtmaların evlilik doyumuna etkisinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zeytinoğlu, E. (2013). Evli bireylerin benlik saygısı, kıskançlık düzeyi, evlilikteki çatışmalar ve evlilik doyumunu arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir*.